

TROUWHARTIGE BRIEF,

TOT

ONDERRIGTING, BEMOEDIGING EN OPWEKKING

AAN EEN

DUISTEREN, DOODIGEN, KLEINMOEDIGEN,

EN ONDER

DE KRACHT DER INWONENDE ZONDE WORSTELLENDE,

GESCHREVEN DOOR

Do. WILHELMUS à BRAKEL,

IN LEVEN

Bedienaar des Goddelijken Woords te Rotterdam.

— — — — —

1 Cor. I: 10.

Ik bidde u, broeders, door den naam onzes Heeren Jezus Christus, dat gij allen hetzelfde spreekt, en dat onder u geene scheuringen zijn, maar dat gij te zamen geroegd zijt in eenen zelfden zin, en in een en hetzelfde geroelen.

Jac. III: 16, 17 en 18.

Want waar nijd en twistgierigheid is aldaar is verwarring en allen boozen handel. Maar de wijsheid die van boven is, die is ten eersten zuiver, daarna vreedzaam, bescheiden, gezeggelijk, vol barmhartigheid en van goede vruchten niet partijdig oordeelende, en ongereinsd. En de vrucht der regtvaardigheid wordt in vrede gezaaid voor degenen, die vrede maken.

TROUWHARTIGE BRIEF,

TOT

ONDERRIGTING, BEMOEDIGING EN BESTURING

aan eenen Godzoekenden, doch in duisternis,
doodigheid, dorheid, en onder de kracht
der verdorvenheid levende, geschreven.

Mijn dierbare Vriend!

Het begin, midden en einde van des menschen zaligheid is enkel en alleen uit God. De mensch kan er niets toe doen, noch in het begin, wanneer God den mensch vindt blind, dood en onwillig. Zoodanig hem vindende, komt God hem voor, uit Zijne enkel vrije genade, en zendt zijnen Heiligen Geest, die in het harte van dien, en dien, en niet van een ander, woonplaats neemt en daar zeer verscheidenlijk werkt; anders in dezen, anders in een anderen, zoodat men, uit den weg van bekeering van den eenen geen besluit kan maken tot de bekeering van eenen anderen. En men kan niet zeggen, ik ben op zulk eene wijze niet bekeerd als die, ergo ik ben niet bekeerd. Sommigen worden schielijk bekeerd, als in een dag. Sommigen langzaam, en hebben velerlei voorbereidende werkingen, doch het leven komt er in een oogenblik, en hij wordt van dood levend. Doch het is bezwaarlijk, zoo niet onmogelijk, dat

ijdstip te kennen. Men behoeft zich daarover niet te verontrusten. Sommigen worden bekeerd met blijdschap, anderen met schrik, vrees, of klemmende en aanhoudende treurigheid. Sommigen door het gezigt van de waarheid, die het hart tot die waarheid overbrengt, zonder veel blijdschap of droefheid, maar in bedaardheid. Gelijk God alleen werkt in den mensch in de bekeering, zoo is het ook God alleen, die den mensch doet werken als hij nu leven heeft. De geestelijke mensch beweegt zich door de invloeying en de beweging van den Heiligen Geest, hier nu dus, en zoo, als het Hem behaagt, en niet anders. Dit moet men verstaan, opmerken en gelooven, zal men vaste gangen maken en God alleen de eere van zijn leven en zaligheid geven. Leert dit uit de H. Schrift en uit uwe eigene ondervinding. Zinkt diep in uwe eigene onmagt. Zegt: ik kan niet, ik zal niet uit mij zelven, ik kan God niet bewegen, noch door mijne gestalte, noch door mijn werk, noch door mijne gebeden, dat Hij iets aan mij doe, ik ellendige, verdoemelijke, radelooze!

Gij weet dat God regtvaardig is en de zonde niet ongestraft kan laten. Dat Hij zijn eigen Zoon heeft gegeven tot een Borg. Dat hij, dien Christus roept en noodigt, en zich zelven aanbiedt om hem zalig te maken, moet gelooven dat in Christus zaligheid is, en dat hij die zaligheid moet begeeren, en, op die aanbieding, Hem aannemen tot zijn rantsoen en gerechtigheid, om daardoor alleen, zonder zijn werk, uit enkel vrije genade, geregtvaardigd te worden en de zaligheid te ontvangen; en dat hij verplicht is, zich zelven, zoo zondig, zoo verdoemelijk, zoo onmagtig als Hij is, aan dien Jezus blindelings over te geven en zich zelven aan Hem toe te vertrouwen, dat Hij hem drage, leide en door

zulk eenen weg ten hemel brenge, als het Hem behaagt. Gij zult zeggen: ik kan niet: het is mij onmogelijk; ik heb er ook weinig lust toe. Het is zoo, gij spreekt de waarheid. Doch weet, dat het geloof niet is een verzekering, dat Christus uw Zaligmaker is, maar het is eene inwilliging van die aanbieding; een genoegneming, een wel tevreden zijn, door dien Jezus geregtvaardigd, met God verzoend, en van Hem gezaligd te worden, en dat om niet en zonder uw toedoen. Dit geschiedt niet met een onbedacht zeggen: ik mag het wel lijden, dat Hij het alles aan mij doe; maar het is eene uitgaande begeerte des harten tot Jezus; eene onderhandeling des harten met Hem, in welke de ziel verklaart hare ellende; het geloof aan de volheid van Jezus voor al haar gebrek; hare begeerte om Jezus tot haar rantsoen en gerechtigheid te hebben, en zich overgegeven aan Hem. Dit hebt gij daarbij te weten, dat het hart niet is de gevoeligste hartstogt, uit een helder gezigt en uit het genot, smaak en gevoel der zaak voortkomende; dat eene misvatting van velen is, die oordeelen, dat zij dat niet in waarheid begeeren en doen, als zij die gevoelige hartstogten niet hebben. Maar het hart is de verstandige wil. Tot de verstandigheid behoort niet het klaar, veelmin het verrnkkend licht, openbarende de geestelijke zaken, God. Christus enz. onmiddelbaar in hare klaarheid, beminnelijkheid, zoetheid, enz., zoodat men de kracht aan het harte gevoelt. Neen, dat is voor den hemel bewaard; dat noemt de Schrift aanschouwen. Waar tegen over staat het kennen door geloof, waardoor men God, Christus, enz. kent, zoo als Hij Zich openbaart in het Woord. Daar hoort men wat God van Zich en Zijnen Zoon zegt; dat gelooft men waarheid te zijn, alleen omdat God het in zijn Woord

zegt. Hier verdwalen de geloovigen dikwijls en bederven zich zelveu, omdat zij de kennis van de waarheden uit het Woord, alleen omdat God het zegt, voor geen kennis rekenen; zij spannen hun verstand in, zij willen hooger opklimmen, zij willen zien en smaken; en als zij dat niet kunnen doen, ja, als zij in die inspanning des verstands meer verduisteren, gelijk dat doorgaans het gevolg is van de inspanning, dan worden zij moedeloos, laten na met de kennis uit het Woord te werken; zij zijn weinig bezig om hunne zielen aan Jezus toe te vertrouwen, en verwerpen hun staat en leven in benauwdheid. Men acht de kennis der waarheid uit het Woord maar letterkennis, daar een natuurlijk mensch zich mede ophoudt; omdat men het onderscheid der letterkennis en der geestelijke verlichting stelt in de aanschouwende bestraling, daar zij toch bestaat in de kracht. De eerste blijft in de letter, en vergenoegt zich met weten; daar de tweede den mensch aan zich zelveu openbaar maakt, overtuigt van zonde en verlegen maakt. De tweede openbaart Jezus Christus als den Middelaar, en verwekt begeerte, om deel aan Jezus verdiensten te hebben tot verzoening, en dat de mensch zich naar Jezus wende, naar Hem uitzien, op Hem wachten, Hem aanloopen, Hem aannemen en zich aan Hem overgevende, zich zelveu en zijne zaligheid in zijne handen geven, en alles Hem toe te vertrouwen, omdat God dit in Zijn Woord zegt, beveelt en belooft. En Jezus, zoo aannemende, dan heeft die kennis kracht, om een afkeer te geven van de zonde en liefde te verwekken tot den wil van God, om dien onderworpen te zijn, om Hem welbehagelijk te leven, en dat in ootmoedigheid, in vrees en gehoorzaamheid; niet om daardoor iets bij God te verdienen, of God te bewegen, dat Hij ons Christus

schenke; maar alleen, omdat men behagen hebben wille Gods te doen; dit is de ware heiligheid. Dit laat zich zoo wel zeggen, en zoude gemakkelijk voortgaan, zoo het schijnt; maar de oude natuur is er nog van binnen; die houdt nog zijne bewegingen en heeft somtijds groote kracht. Somtijds schijnt zij bijna dood. Het gebeurt wel, dat in het begin der bekeering de kracht der zonde schijnt gebroken te zijn, omdat er groote ernst is, om met God verzoend te worden, om deel aan Christus te hebben, om godzalig te leven; maar als de ernst verflaauwt; als de bestrijdingen omtrent de waarheden, over zijn staat en omtrent de heiligheid de overhand nemen, zoo krijgt de oude natuur ruimte, neemt dat kleine geestelijke leven gevangen en speelt den meester en breekt door tot allerlei inwendige en ook uitwendige zonden, in het verborgen, en het gebeurt wel dat zoo een ook uitwendig zich zoo vertoont, als of er gansch geene genade was; het geestelijke leven ligt in zwijm; daar is geene beweging; de Heere laat zijne hand los en schijnt hem te verstooten en alle genade ontzegd te hebben. Daar ligt dat arme schepseltje en leert zijne onmacht om te gelooven, om zich te bekeeren, om de zonde tegen te staan, om iets te doen dat goed is, ja zelfs om te willen; gevoelig, door eigene ondervinding kennen en te zeggen: zoo God mij zelf niet voorkomt, en mij leven en geloove geeft, zoo is het met mij gedaan, en ik denk, dat Hij mij niet voorkomen zal, maar dat ik eeuwig verdoemd zal worden; ja, de verdoemenis verschrikt mij niet, en de zaligheid is mij niet liefelijk; ik ben dood: mij is nu in eeuwigheid geene genade meer bereid. Maar in dien allertreurigsten toestand openbaart zich nog iets van het geestelijke leven, namelijk:

1. Er is en blijft een gezigt van zijne ellende, met

eene blijvende beklemdheid des harten over dien zondigen staat en gemis aan geestelijk licht, aan afzijn van God en aan vrede des gewetens, door het geloof in Christus; en of de hevigheid van aanvechting, van vervoering tot zonde, van ongevoelige nutteloosheid, voor eenigen tijd het denken aan God en aan zich zelven beletten, zoo komt de beklemdheid en de kwijnende treurigheid wederom boven, zoodra men aan God wederom begint te denken: het is niet de schrik om verdoemd te worden, maar wel het gemis van God en van het leven bij God, dat de droefheid aanbrengt. Deze zieke ziel zoude over die gestalte niet treuren, zoo er geen licht, geen leven, geen geest, geen geloof van binnen was; en of iemand in dien verbijsterden staat met zijn oordeel zoude kunnen vaststellen, dat er genade was, zoo kan hij het nogtans van zichzelf niet gelooven, het zij door de moedeloosheid, het zij door eene verkeerde vrees, dat men zich bedriegen zou, indien men geloofde dat in zich genade was, hetwelk ik veeleer verdrietigheid en wrevelig tegenspreken acht, uit vrees van zich te zullen bedriegen.

2. Er is en blijft eene kennis van het geestelijke licht, leven, liefde, godzaligheid, worstelen om te gelooven, en om met God en voor God te wandelen, met betrekking tot den Heere Jezus. Al heeft die ziel het niet, zij weet nogtans, dat dit beminnelijk en wenschelijk is; zij kent een onvergelykelijk onderscheid tusschen dat geestelijke en tusschen de natuurlijke godsdienstigheid op zijn allerbeste. Dit kan haar niet vergenoegen, dit wil zij niet; zij acht hen niet gelukkig, die zoo deugdzaam zijn, omdat zij ziet, dat het geestelijke leven en de gemeenschap met Christus daaruit is; zij onderkent de stem van Jezus en van de natuur. Jezus moest zij tot regtvaardigmaking, in

Jezus moest zij zijn, moet zij leven, moet zij godzalig zijn. Ach! had ik dat, zoo zucht zij, maar het ontbreekt mij.

3. Er is en blijft eene keure tusschen godzaligen en goddeloozen, tusschen bekeerden en onbekeerden, hoewel uitwendig zeer deugdzaam; ofschoon men van iemands bekeerden staat niet onfeilbaar verzekerd is, zoo zien zij en erkennen zij, wie er naar gelijk, wie de tale Kanaäns spreekt en wie ze nabootst. Hieruit ontstaat een trek naar de eene en een afkeer van de andere. Al achten zij zich zelve niet bekeerd, zoo houden zij het met den bekeerde, niet om de deugdzzaamheid en het bevallige humeur, om welke een onbekeerde een godzalige kan beminnen, maar omdat zij den Heere Jezus kennen, liefhebben, zoeken en Zijnen Geest hebben; daarom kan niemand een ander liefhebben, of hij heeft meerder liefde tot Jezus zelf. Al kan iemand niet gelooven, dat hij Jezus liefheeft, zoo moet hij nogtaus dit besluiten uit de liefde tot de godzaligen, om Jezus wil, en hij kan daaruit besluiten, dat hij uit den dood is overgegaan tot het leven.

4. In dien verbijsterden staat heeft een bekeerde doorgaans tusschenpozen; zijne oogen zien somtijds zeer droevig naar den hemel, of er geene genade is, en of de Heere haar Christus geliefde deelachtig te maken. Hij ziet om en om, hij zucht en wordt somtijds weemoedig en smelt weg in tranen. Er komen krachtige gebeden, aanklevingen aan Jezus, en hij denkt wel: ik ben gered, en meent nu al zacht voort te gaan; doch hij keert zich naauwelijks om, of hij is wederom in zijn ouden staat. Deze tusschenpozen toonen, dat er genade in het harte verborgen ligt, welke zich vertoont, als zij maar eenige ruimte verkrijgt, gelijk de sterren, als de

wolken maar een weinig wegdrijven en wederom onzichtbaar en met de wolken bedekt worden.

Dit nu vooruitgezonden hebbende, kunt gij zelf uwe vraag beantwoorden. De vraag is, of in iemand, in zulk een staat als gij hem beschreven hebt, nog een „misschien heeft hij genade,” zou kunnen zijn. Ik antwoorde: bevindt hij de bovengemelde zaken in zich, dan heeft hij genade, al was hij nog eens zoo ellendig, als gij hem beschrijft. Ontwaak dan uit uwe moedeloosheid, hef het hoofd uit uwe gebreken op. Grijp uwe sterkte wederom aan, en begin als te voren.

Zijt gij niet van binnen en van buiten zonde, hatelijk, walgelijk, verdoemelijk? Hoe is het oordeel over u zelven: is het zoo niet? Hebt gij behagen in dien toestand? Is die uwe blijdschap en vermaak? Of brengt gij uw leven door in diepe droefheid, beklemdheid des harten, treurigheid, zoodat gij bijna niet weet wat blijdschap is? En wat is de oorzaak van uwe verkwijning? Zijn het de bekommelingen over zaken dezes levens? Of is het over uwe zondige gestalte, over het gemis van Christus, over het leven in vervreemding van God? En wat zoude uwe ziele gerust en tevreden kunnen stellen? Zoude het iets anders zijn als Jezus, als Gods gunst, als eene geestelijke gestalte der ziele, en een godzaligen wandel? Zoo kunt gij dan besluiten, dat het u om God te doen is, en dat uwe droefheid is naar Hem. Zoudt gij uit uwen droevigen en zondigen staat wel verlost willen zijn, indien het in uwe keus werd gegeven? Zegt gij van ganscher harte ja; maar het is mij onmogelijk, ik kan noch regt treuren, noch mij bekeeren, noch tot God gaan, noch Christus tot mijn rantsoen en gerechtigheid aannemen. Ik ben in een diepen, steilen put; ik kan er niet uitkomen. Men-

schen willen mij wel helpen, onderwijzen vertroosten en ondersteunen; maar het is alles te vergeefs; ik blijf die ik ben. God kan mij helpen, maar wil mijner niet; Hij heeft mij verlaten; dus ben ik moedeloos en als een doode, zonder gevoel, wegens die moedeloosheid, en zonder duidelijke bevassing van zaken. Het is als of ik niet geholpen wil zijn: ik heb nog schrik, noch begeerte; het is of ik geen menschenverstand heb; dit weet ik alleen, dat ik ellendig ben, en dat alle hope en hulpe met mij uit is, en dat ik wensch anders te zijn. — Zoo ziet gij dan uwe ellende en onmagt om gered te worden. Gij zegt: wat helpt dat? Ik zal het aantonen

Lees en herlees die vier stellingen, boven voorgesteld. Gaat niet te rade met uwe hartstogten, maar handelt verstandig. De Heere geve u een bekwaam oordeel, om regt van de zaken en van u zelven te oordeelen. Zijt gij in dien staat, als gij in uwen brief zegt, en de vier stellingen zijn die in waarheid niet in u: ik zeg, in waarheid, en spreek niet van de trappen; zijt dan verzekerd, dat alles maar uit eene uitwendige verlichting voortkomt, en dat er vooralsnog geene ware genade in u is. Ziet dan wel toe, dat gij uwen tijd van bekeering niet verwaarloost. Hier helpt geene inbeelding, Hier baat geene moedeloosheid. Vliedt dus den toekomenden toorn. Christus roept u nog De deur der genade zal weldra toegesloten worden. Ontwaakt gij, die slaapt, en staat op uit den doode. Zegt gij: ik kan niet; ik antwoordde: dat weet ik wel, maar ik zeg het tot u, mogt God daar gelieven te werken, gelijk Christus tot den dooden Lazarus zeide: „Lazarus, sta op,” en hem daardoor levend maakte. Het blijft uw pligt. Wordt dan ernstig in deze gewichtige zaak. Maar zijt gij in dien staat, welken gij

in uwen brief uitdrukt, dan bevindt gij in u die vier stellingen.

1. Zijt gij treurig, beklemd en droefgeestig over uw zondigen toestand, over het gemis van Christus, over de vervreemding van God, en zoude u niets kunnen verkwikken als de verzoening met God, als Christus tot uw rantsoen en gerechtigheid, als door het geloof in Christus te leven, in vrede des gewetens en in ware godzaligheid?

2. Kent gij de stem van Jezus nog; de geestelijke gestalte van eene geloovige, eene worstelende, Godzoekende, Godvreezende en dienende ziel? Is die gestalte u beminnelijk, en is de natuurlijke godsdienstigheid, heiligheid en deugdzaamheid, niet vloeiende uit de vereeniging met Christus, door het geloof, tot regtvaardigmaking, niet met al, maar alleen verwerpelijk? Kent gij het onderscheid tusschen Geest en geestelijk aan de eene zijde, en tusschen natuur en natuurlijke godsdienst aan den anderen kant; met goedkeuring en begeerte tot het eerste en afkeer en verwerping van het laatste?

3. Houdt gij het met Jezus, zijne zaak, zijne kinderen, in tegenstelling van de wereld en het wereldsche? Wilt gij liever met Gods volk kwalijk gehandeld worden, als met de wereldsche, burgerlijke en natuurlijke, deugdzaame of aanhangers van eenen valschen godsdienst, alle gerustheid, voorspoed, eer en rijkdom te bezitten? En dat uit liefde tot de waarheid, en omdat de ware godzaligen Jezus liefhebben, zoeken en dienen?

4. Zijn er, ofschoon kleine, tusschenpoozen, met hartelijk bidden, weekheid des harten, besluiten, opbeuringen, zien op Jezus, vlugten naar Hem, en worstelen om Hem aan te nemen? Ik zeg, bevindt gij deze zaken in u? Het is een teeken, dat gij ware

genade hebt, otschoon als overdekt met verzoekingén, verdorvenheden, moedeloosheden, wrevel en dergelijke; want in die gestalten openbaren zich geestelijk licht, liefde, leven, geloof. Neemt tot gronden van die stellingen deze schriftuurplaatsen; de Heere drukke ze u op het harte. Van de eerste, Matth. 5 : 11. Jes. 57 : 15—18. Jes. 54 : 6—11. Van de tweede, Joh. 14 : 17. Joh. 10 : 4, 5, 14, 27, 28. Van de derde, Hebr. 11 : 24—27. 1 Joh. 2 : 16. 1 Joh. 3 : 14. Van de vierde, Math. 5 : 6. Joh. 6 : 40. Joh. 3 : 36. Mich. 6 : 7—9. Stel deze teksten zeker en vast, omdat zij woorden zijn van den God der waarheid. Vergelijk uwen toestand daarbij, zonder vooroordeel van u zelven, als of gij eens anders toestand zoudet oordeelen. Is er niets in u, dat met deze stellingen en teksten overeenkomt, zoo vrees, en laat den schrik des Heeren u bewegen tot het geloof. Maar passen die stellingen op u, beschrijven zij uw staat: weet dan, dat noch natuur, noch uitwendige verlichting die gestalte in u gewrocht heeft, maar dat het een werk is van den inwonenden H. Geest, die het onderpand is van de eeuwige erfenis; ontkent toch het werk des Geestes niet, noch door eene verkeerde nederigheid, zoo veel u zelven niet durvende toeschrijven, hetwelk heimelijk veronderstelt, als of gij door uwe eigene krachten zoo verre gekomen waart; noch door wrevelige tegenkanting, ontkenkende dat gij ontvangen hebt; noch door moedeloosheid, niet willende opgebeurd worden; noch door vrees van u te zullen bedriegen. Handel toch teederlijk met de genadewerkiegeu des H. Geestes. Is er genade in u, verblijdt u; want zij zal er in blijven, hoezeer zij verborgen ligt en bestreden wordt, en laat er u door opbeuren, om te vergeten wat achter is, en als op nienw u uit te strekken tot hetgeen

voor is. De genade te erkennen verlevendigt zeer.

Voorts zal ik u geene middelen voorschrijven; want ik weet dat zij u in dezen staat onmogelijk zijn; maar rade u ernstig aan: zorgt dat gij steeds werkzaam zijt, en al wat uwe hand vindt om te doen, doe dat met al uwe magt. Door de ledigheid verteert men de kracht van ziel en lichaam. De hersenen verslijten, de fantasie, of verbeeldingskracht, wordt bedorven en verhinderd regt te oordeelen en verstandig te handelen. Het lichaam komt in eene kwade gemoedstemming, wordt loom en lusteloos. De verdorvenheden krijgen gelegenheid, ruimte en voedsel, om door te breken. De naartige werkzaamheid daarentegen doet de hersenen rusten en verlevendigt het lichaam: dus hebben de geestelijke oefeningen meerder klem en worden zoeter. Houdt u aan bepaalde tijden, om Gods Woord te lezen en knielende te bidden; al zoudt gij het maar doen als een natuurlijk werk, even als de Papisten hunne geregelde uren houden. Dewijl gij het werk geestelijk wilt doen, zoo ziet gij er tegen op, en men laat het wel eens na. Niet dat ik wil, dat gij u in dat uitwendige werk zoudt vergenoegen; want ik weet, dat de Geest bij die gelegenheid boven komt, en wat ligchamelijk begonnen wordt wel geestelijk eindigt. Maak de oefeningen kort, tenzij de Geest vaardig wordt. Houdt u bij de godzaligen, maar verberg uw toestand, hetzij gij hersteld zijt; verhaal dan, wat de Heere aan uwe ziel gedaan heeft. Hebt gij een trouwen vriend, een vader in Christus, bij welken gij gelegenheid hebt, om met hem te spreken, openbaar dien uwen toestand en luister naar zijnen raad. Zijt meer werkzaam in het uitgaan naar den Heere Jezus, om door het geloof in Hem te rusten, en den Heere in u te laten werken, als gedurig kenteekenen te zoeken. Ziet toe, maakt

van alle voorkomende zaken geene kenteekenen, maar laat u door alles bewegen, om de uitgaande daden te doen.

Zoo veel tijd heb ik genomen, om u dezen langen brief te schrijven. uit liefde tot behoudenis uwer ziel. De Heere, die goed en magtig is, herstelle, vertrooste en verleverdige u; wien ik ben en blijve uw zeer genegene in den Heere,

W. A BRAKEL.

Rotterdam,
den 1703.
